

Ezt mind mi írtuk

Harmincöt éve: „Több részvevő – első-sorban az üzemi könyvtárosok –, de mások is, jogosan kifogásolták, hogy a folyóirat keveset foglalkozik az üzemi könyvtárosok speciális problémaival, általában a folyóiratnak szórványos és laza a kapcsolata az üzemekkel. Szárnovszky Béla elmondotta, hogy igen sok üzemi könyvtáros van, aki a folyóiratot egyáltalán nem ismeri. Oláh László, a Kőbányai Sörgyár szakszervezeti könyvtárosa megerősítette ezt az állítást: »15 üzemi könyvtárat patronáltam és ezek közül 13-ban nem tudtak A KÖNYVTÁROS-ról. Mindenütt ismertettem a folyóiratot, de a 13 közül csak egy rendelte meg.«”

„Az iskola és a könyvtár együttműködése. Mindkét intézménynek tájékozódnia kell egymás munkája felől. Az iskola részéről szükséges, hogy az egyes szaktárgyak nevelői jól ismerjék a könyvtár állományát és a szaktárggyal kapcsolatos irodalmat. Tájékoztatni kell a könyvtárat arról, hogy az egyes évfolyamok tanulóinak milyen könyvekre van szüksége.

A nevelési és tanulási nehézségekkel küzdő tanulók tekintetében is eredményes lehet az együttműködés. Az iskola tájékoztatja a könyvtárat a nehézség természetéről, a könyvtáros pedig arra törekszik, hogy a gyermek érdekldését a megfelelő könyvekre irányítsa. A gyermek érdekldésének tervszerű irányításával jelentősen segíthetjük iskolai előmenetelét.

A könyvtáros nevelői munkája olyan esetekben is sikeres lehet, ha a tanuló kimutathatóan azért tanul rosszul, mert túlzottan sokat olvas. A sok és felületes olvasás rossz szokása helyett az elmélyültebb és kisebb iramú olvasás helyességéről győzheti meg a tanulót.”

„Hasonló volt a helyzet nyáron a szabadtéri irodalmi estékkel. Egy ízben az szerepelt a jelentésben, hogy 2000-en hallgatták végig az egyik előadást. Ez az előadás a következőképpen »zajlott le«. Este háromnegyed 8-kor még nem tudták, hogy tulajdonképpen miről is lesz szó. Negyed 9-kor loholva érkezett egy fiatalember, felrohant a szabadtéri színpadra és

kezdte felolvasni előadását, anélkül, hogy nevét vagy az előadás tárgyát közölte volna. Az előadást, sajnos, alig hallhattuk, mert a kordonon kívül állók állandóan zajongtak. Miután nem volt elég részvevő, kihirdették, hogy az előadás ingyenes. Erre beözönlöttek a nézőterre azok, akik nem az előadásért jöttek, hanem táncolni szerettek volna. Az előadások efféle rendezési módszerét és a »siker« ilyenféle biztosítását helytelenítjük és ez ellen kérjük az elvtársak segítségét.” (*A Könyvtáros, 1953/12. sz.*)

Huszonöt éve: „Természetesen nekik is vannak gondjaik az iskolai könyvtárakkal. A kis településeken az iskolai és falusi könyvtárak párhuzamos fejlesztését feleslegesnek tartják, de úgy láttam, hogy náluk az összevonást nem a hatásköri féltésből eredő harc, hanem a szervezést lebonyolító módszertani apparátus hiánya gátolja.”

„Több száz személyes színházterem, öltözők, vetítőfülkék, táncsarnokok. A művelődési otthon hatalmas épülete messziről hirdeti falvak hosszú során át, hogy eltűnik a magyar parlag, a kultúra ott kopogtat minden hajdani zsellér ajtaján. Nem lopakodva, éppen csak megtúrva közelít, hanem magabiztosan, gazdagon. Az új falu központja már nem a kastély, hanem a kultúra milliós költséggel épült palotája.

Azaz, álljunk meg egy szóra. A népművelés nem minden ágazata érezheti magát otthon ezekben a palotákban. A könyvtáraknak, melyek az elmúlt évben 760 000 beiratkozott falusi lakost és ki tudja hány be nem iratkozott családtagot láttak el könyvvel, amelyek a községekben 13 millió kötetet kölcsönöztek, alig jut hely. Terveznek ugyan helyiséget a könyvtárak számára is, de milyet? Nemeleges 10–20 négyzetméteres, ablaktalan lyukak, kiadóablakok vagy sarkok a tánchelyiségben egy, vagy két zárt szekrény számára. Ez az, amit a tervezők a könyvtárnak szánnak. Mert a tervezők pontosan tudják, hogy milyennek kell lennie a színházteremnek, a vetítőfülkének, az

öltözőnek, a táncsarnoknak. De fogalmuk sincsen, hogy milyen a korszerű könyvtár, hogy a magyar könyvtárügy már régés-régen kinőtt az »egyszekrényes« korszakból, hogy a kiadóablakok legfeljebb a mozipénztárba való, hogy a könyvtár nem trafik, ahol kiadják, amit kérnek, és ezzel a tevékenységnek vége. Nem tudják, hogy a könyvtár milyen fontos tényezője ma a falusi népművelésnek, hogy a mai könyvtár a művelődni vágyók meghitt otthona. Nem tudják, hogy a falusi könyvtárakban évente sok ezer előadás hangzik el és még többre kerülhetne sor, ha lenne hol tartani. Nem tudják, hogy a könyvtárakban irodalmi körök élnek, vagy élnének, ha nem hiányoznának a legegységesebb elhelyezési feltételek.»

„Éppen egy éve, hogy a külföldi folyóiratok közvetítését a Kultúra Külkereskedelmi Vállalattól a Posta Központi Hírlap Iroda vette át. A változásnak örültünk, mert azt reméltük, hogy könnyebb lesz a dolgunk: a jövőben a külföldi lapokat is bizonyára olyan egyszerűen rendelhetjük meg és kezelhetjük, mint a korábban is a postától kapott belföldieket.

Azonban minden maradt a régiben. Sőt, kiderült, hogy a posta csak újabb közvetítő láncszemként ékelődött a terjesztés folyamatába, hiszen a postának küldött reklamációkra rendszerint csak azt kapjuk válaszul – egy gumibélyegzős típuszövegben –, hogy ekkor és ekkor továbbították – a Kultúrának! A belföldi folyóiratmegrendelések – nagyon helyesen és takarékosan – nem újítandók meg évente, csupán az esetleges változásokat kell a megadott határidőig bejelenteni. Ezzel szemben a külföldieket most is évente meg kell újítani, mégpedig hét példányos nyomtatványon. Mennyivel egyszerűbb lenne, ha a postai gyakorlat itt is érvényesülhetne. Ha esetleg a külföldi cégeknek kell újra az illető lap megrendelő cédulája, akkor is mennyivel egyszerűbb ezt a korszerű sokszorosító gépen központilag előállítani, mint az egyes könyvtárakban évről évre rengeteg energiát pocskolva, »kisüzemi módszerekkel«.

„Az olvasás ügyét nemcsak a könyvtárak szolgálják. Örülünk, ha emelkedik a könyvvásárlás, örülünk, ha egyre többen gyűjtenek saját könyvet. Örülünk annak is, ha a földműveszövetkezetek falusi vendéglőiben, cukrászdáiban a vendégek könyvet és folyóiratokat is olvashatnak. Dicséretes kezdeményezés.

Vigyázzunk azonban, hogy a fogalmakat ne cseréljük össze. A legszebb cukrászdai olvasósarok sem képes helyettesíteni a könyvtárat.

Amikor Baranya megyében a könyvbarátbizottság cukrászdákban és vendéglőkben olvasósarok létesítésével kísérletezik, dicsérendő munkát végez. Egy percig se higgye azonban, hogy ez a nagyon elmaradott baranyai községi könyvtárak elhelyezésének megjavítását, állományának megerősítését a legkisebb mértékben is pótolhatja. Nem elég segítség erre a községi tanácsokhoz intézett legszebb felhívás sem.

Veszprémben a dózsavárosi fiókkönyvtárban cukrászdát akartak létesíteni, úgy, hogy az a könyvtárral együtt, ugyanabban a helyiségben működjön.

Bakonyzentlászlón cukrászda-libresszó és könyvtár van ugyanabban a helyiségben. Vajon hányan maradnak kívül, mert szégyenlenek fogyasztás nélkül kölcsönözni?» (*A Könyvtáros, 1963/12. sz.*)

Tíz éve: „1979. január elsejével új fejezet kezdődik a hadsereg könyvtárainak történetében. Ekkor lép életbe a Magyar Néphadsereg új könyvtárszabályzata. Egy dokumentum megjelenése önmagában még nem volna határhelyező egy intézményrendszer életében, az új jogszabály azonban új szemlélet, új elvek, új normák szellemében fogant, s bizvást remélhetjük, hogy életbe léptetése ezen új kívánalmak érvényre jutásának is a kezdetét jelenti.

A könyvtárak a Magyar Néphadseregben mindig fontos nevelési tényezők voltak. Gazdag és választékos könyvállományukkal, állandóan javuló szolgáltatásaikkal, rendezvényeikkel és kis közösségeikkel az évtizedek során a fiatalok százazreit kalauzolták az értékes irodalomhoz, s százazreket segítettek hozzá, hogy az olvasmányélményt magasabb szinten felfogó, érzelmi hullámhosszúra ráhangoló szemlélyiségekké váljanak. Tájékoztató tevékenységük egyre fejlődő színvonalon elégítette ki a hadseregben is rohamosan növekvő információigényt. A munka tartalmi tudatossága, az olvasómozgalom szervezethez és tömegességéhez talán sehol sem olyan nagyfokú, mint éppen a hadseregben.

E dicsekvőnek tűnő szavakat azért kellett leírnom, mert szeretném elkerülni azt a látszatot, hogy a könyvtári kérdések újraszabályozására azért került volna sor, mert valamiféle »ég a ház!« válsághelyzet kíván »sebészi« beavatkozást. Szerencsére erről nincs szó. Sokkal inkább arról, hogy egy tudatos művelődéspolitikai koncepció részeként most vált időszzerűvé a terület kérdéseinek újbóli áttekintése.» (*Könyvtáros, 1978/12. sz.*)